

Una generació en contradicció

Els joves de divuit anys ja no trenquen amb la família: la mantenen com a subministrament d'oxigen i de seguretat. Però, com a forma de rebel·lia, intenten demostrar-se a través de relacions grupals que són capaços de formar una estructura social pròpia.

Els joves s'assemblen als d'una altra generació. En els barris, els adolescents vestits amb xandall i amb els cabells tallats a l'estil militar són tan comuns a les ciutats com ho eren a finals dels anys 70 els que marcaven genitals amb Lois cenyits i taladraven tothom amb mirades patibulàries. La pretensió, en un cas i en altre, és la mateixa: fer-se els durs en un món que no els accepta com són.

No és estrany que aquest fenomen arribi ara. Els pares d'avui es varen fer adults enmig de la transició democràtica, i han educat els fills amb totes les comoditats vitals que ells mai no podien imaginar que un dia tindrien. En canvi, els fills no són la progressió dels pares. No se senten encantats del temps que els ha tocat viure. No se senten orgullosos del llegat dels pares. Són dies en què tot sembla possible. Que Bin Laden ataque ara l'Empire State. Que un franc tirador de l'asfalt mate fins a l'avorriment. Que un dia pugues ser ric, i a l'altre pobre. Cap persona forjada en la transició no podia imaginar-se un nou segle en què la gent se sentira tan perduda. I els qui deixen l'adolescència per entrar en l'edat adulta, se senten més perduts que ningú.

La crisi del petroli, i la frontissa entre dues èpoques, va provocar que, a la fi dels 70, la filosofia pau i amor es veiera substituïda per una era de crueltat social. Una tendència que va continuar fins a la meitat de la dècada dels anys 90. Aleshores, després d'anys d'articulació d'una estructura social mundial sense sentiments, la política internacional va entrar en una etapa de major serenitat aparent, i les ONG es convertiren en un instrument

per a una joventut cada vegada més descredada en les formacions polítiques. Però era un miratge: sis, set anys després, els joves no se senten propers ni tan sols a les ONG que abans els cridaven l'atenció. Avui dia, els índexs econòmics són cada vegada més terrífics, l'euro ha creat inflació i les ONG no han ajustat els desequilibris internacionals. Els atemptats de Nova York, i ara el de Bali, han actuat com a heralds de la por col·lectiva. Ningú no sap ben bé què passarà amb la seua vida l'endemà, perquè la precarietat laboral pot tacar qualsevol treballador, i les empreses la utilitzen com a excusa. Els qui ara tenen divuit anys ho saben. Es fan homes, es fan dones, en un món que no té lloc per a més adults.

Amb els pares, però sense els pares. Quina és la resposta dels implicats, davant d'això? Doncs intenten mantenir tots els avantatges de comoditat que han guanyat en la infantesa, però, al mateix temps, intenten també crear-se un grup d'iguals en el carrer que els pugui fer sentir membres d'una col·lectivitat generacional. Una i altra estratègia són elements de protecció i defensa en un món que entenen hostil.

El cap de setmana, els joves es traslladen a la discoteca. O, cada vegada més, a la gran superfície comercial. Un informe de l'Institut Nacional de Consum indica que el 62% dels joves que depenen exclusivament de l'economia familiar tenen entre divuit i vint anys, però una altra estadística apunta que el 8% de la població que és addicta a las compres és jove, entenent com a tal el fragment de-

mogràfic comprés entre els divuit i els vint-i-nou anys.

El 80% d'aquest fragment considera que anar de compres és l'activitat ciutadana que més plaer li pot produir. Gràcies, entre altres factors, a la inseguretat i a l'allau publicitària, la gent pensa que la bellesa es pot comprar de la mateixa manera que l'èxit social o trobar-se prim. Aquesta sensació connecta especialment amb els joves del segle XXI, que, sense certeses profundes a les quals agafar-se, es converteixen en primigènies víctimes de la moda i el consum, les noves religions laiques.

La majoria de les grans ciutats s'han tornat molt inhòspites, fins i tot en la creació de locals lúdics tradicionals. Les zones d'oci són cada vegada uns espais més saturats, organitzats amb una violència estructural i ambiental que augmenta cada dia. Per això progressivament hi ha més joves que només se senten a gust en macrocentres comercials pensats fins a l'últim detall —des de la temperatura fins al color o la disposició d'espais— per fer sentir-se bé aquells que els transiten. Per això, cada vegada més, els joves comencen a reunir-se en aquests centres, a utilitzar-los com a punt d'una trobada que supera l'àmbit comercial. La mitjana de despesa que té lloc a aquests espais és de 30 euros. Però, de fet, les activitats no relacionades amb les compres ja representen al nostre país un 25% de la facturació d'aquests centres, entre altres coses perquè el 60% de les sales d'exhibició de cinema es concentra al seu interior. Els postadolescents componen la major part del seu exèrcit de clients.

Si el macrocentre comercial s'ha convertit en la metàfora social de cap de setmana preferida pel jovent de classe mitjana d'avui, és el parc o el carrer el lloc de reunió habitual de dilluns a divendres. És el retorn a la colla de barri com a recerca d'afirmació col·lectiva en una societat que els ha ensenyat l'individualisme més exacerbada, però que no els ha ensenyat a combatre els efectes de solitud i la confusió que genera aquesta doctrina.

Es poden reunir per practicar esports urbans (patinar, per exemple). Per escoltar discos. Per parlar d'art, de pel·lí-



JOSEPH PAV / RAFA GIL

Els joves, en el nou segle, han retornat a la colla urbana, com succeïa a finals dels anys setanta

cules i de noves concepcions del món. Per fumar porros i parlar de sexe, comportant-se com hormones gegants en ebullició. Per fer-se els intel·lectuals, o els durs, o el que creguen que els farà diferents, però sempre dins d'un cercle. Sempre per davant de la sociologia i les seues previsions, els joves s'han convertit en imprevisibles, i han fet seu el carrer, desvinculant-se del bar, del pub o la biblioteca.

Potser en un acte de rebel·lia inconscient, el fet de relacionar-se a través de

cercles d'asfalt gairebé tribals és l'única resposta que se senten capaços de formular, davant la incapacitat de tallar el cordó umbilical amb la família i de guanyar el pols a un sistema que van glorià epidèrmicament la joventut, però que la condemna a la mediocritat, a la insatisfacció i a la més absoluta manca d'oportunitats.

Els joves d'ara formen un trencacloques global on cadascú és una peça distinta, però que encaixa en el total del puzzle. Són, com els ha definit en oca-



Els joves d'avui són com un conjunt de cristalls, que cada un desprèn un reflex distint. Han recuperat el carrer com a centre de reunió i de rebel·lia contra l'ambient familiar, i contra el propi sistema. En canvi, són víctimes del consum, les modes i els macrocentres comercials, algunes de les principals eines de fixació d'aquest mateix sistema.



El sistema i els pares els fan creure que triomfaran, però la vida, més que mai, els ensenya el fracàs

sions el sociòleg Rafael Xambó, "un conjunt de cristalls, cadascun amb distint reflex". La política de tarannà liberal que domina occident els ha impregnat de la percepció que cadascú ha de traure el cap com puga en la vida. El jove d'avui ha crescut sota aquest prisma, i el resultat ha estat que, si bé no es veu com a part activa d'un col·lectiu, sí que necessita la identificació de grup que li proporcionen les bandes de carrer, les tribus urbanes, els cantants d'*Operación triunfo* o els equips de futbol.

La doctrina liberal ha impulsat la recerca de triomf, i el franquisme, per a ells, és cosa dels llibres d'història, una reminiscència que els sona a xinès. L'absència de pertinença solidària amb les capes socials desfavorides —el liberalisme fa creure que els desgraciats són els altres, no tu, perquè tu has d'intentar triomfar— i el fet d'haver crescut amb Franco en els llibres i amb el PP en l'administració, els impulsa de manera natural cap a postulats que, en alguns aspectes, poden considerar-se reaccionaris. Són positius res-

pecte a determinades qüestions —ecologisme, racisme, homosexualitat— però no aconsegueixen desfer-se de velles rèmores que es redefeixen, com ara el masclisme, que es renova entre els xics per culpa de la intimidació que els causen els nous papers socials femenins. Fan servir velles normes per combatre la por.

Triomfar o sobreviure? Tot això en un context en què la televisió fomenta una cultura basada en el desig de viure de manera despreocupada el present i denigra la figura del perdedor. El problema és que ben aviat s'adonen que ells no assoliran mai les fantasies que la pantalla transmet com a model. El problema és que ells tampoc no aconseguiran fer realitat les aspiracions de triomf propi que molts pares, de manera irresponsable i egoista, depositen sobre els fills. La sensació de fracàs pot ser determinant en els joves quan topen amb la realitat, i els estudis no serveixen per contrarestar-la, perquè, cada dia, la vida els demostra que aquests estudis no els garanteixen un lloc de treball decent. Molts es tornen persones afectivament abandonades que entenen la societat del benestar com una estructura que els faculta teòricament per a fer el que els dona la gana, però que, quan arriba el moment, els rebutja i vol desfer-se'n. Aleshores, la violència cap als pares, cap a la societat o cap al sistema és un ressort comú. No falten psicòlegs que insisteixen a dir que gran part dels casos de violència juvenil —un problema que, segons estadístiques, no para d'augmentar— no són més que crits silenciosos dels joves, que demanen atenció i solucions. Els pares desperten en ells massa expectatives. La vida va despertar en ells massa expectatives. Però molts es tornen introvertits quan no hi arriben. Se senten inútils, no se senten volguts. L'excés de tolerància en la formació domèstica se substitueix als divuit anys per un sistema de treball autoritari. Un combinat que fa rebotar la psique de molts joves. L'obligació del sistema és resoldre aquesta terrible contradicció. O acceptar que una generació es pot perdre per sempre en el no-res de la frustració.

Joan M. Oleaque